

Varnost in odgovornost za nesreče na smučiščih – pregled predpisov, pravil, statističnih podatkov in izbrane sodne prakse

IZR. PROF. DR. BENJAMIN FLANDER

MARIBOR, 25. 11. 2025

Uvod

- ✓ **50+ smučišč**; več sto tisoč obiskovalcev na leto; pomemben del turistične ponudbe in lokalnega gospodarstva
- ✓ Rekreacijsko smučanje in **deskanje na snegu** → (še vedno) spadata med (naj)bolj priljubljene zimske športne aktivnosti v Sloveniji (kljub...)
- Vključujeta **tveganja**, ki lahko privedejo do poškodb, materialne škode, redkeje tudi **smrtnih primerov**; v povprečju **se na sezono poškoduje 900+ smučarjev oz. deskarjev**; **večina ob padcih poškoduje zgolj sebe**; le **manjši delež nesreč je posledica trka** dveh ali več oseb in večina takih trčenj nima posledic ali pa so poškodbe lažje (!!)

Varnost in nesreče na smučiščih – pregled predpisov

- ❖ **ZVSmuč-1** → **temeljna pravila za zagotavljanje varnosti in reda** na smučiščih (2002; 2016)
- Obratovanje smučišč; zagotavljanje varnosti; obveznosti smučarjev in drugih oseb; pristojnosti in ukrepi nadzornika in policista; nesreče; reševanje; priznavanje poklicne kvalifikacije; evidence; nadzor nad izvajanjem zakona in kazenske določbe (prekrški upravljavcev in drugih pravnih oseb ter fizičnih oseb)
- Podzakonski predpisi (11 pravilnikov)
- ✓ 2. čl. (Pomen izrazov) → »Smučanje« je **drsenje po snegu** z uporabo smuči ali desk za smučanje z različnimi **smučarskimi tehnikami**
- ✓ 23. člen → Smučarje in druge osebe na smučišču zavezujejo tudi "**pravila FIS**" (tj. mednarodna vedenjska pravila" Mednarodne smučarske in deskarske zveze (t. i. »10 pravil FIS«)
- ✓ 27. člen (Nesreče na smučišču) → zavarovanje kraja; nudenje pomoči; obveščanje; reševanje; vloga nadzornika in policije; ogled (preiskava); zapisnik; posredovanje podatkov INZ (vnos v evidenco); itd.

Evidenca in statistika nesreč na smučiščih

- ❖ Upravljanje **evidence nesreč na smučišču** → Inšpektorat za notranje zadeve
- ❖ ZVSmuč-1 → določa obvezne parametre in dolžnost upravljavca in policije za posredovanje podatkov inšpektoratu
- ❖ 3 evidence → za obdobja od 1. 12. 2013 do 9. 3. 2017, od 1. 11. 2017 do 2. 4. 2019 in od 3. 4. 2019 do 5. 4. 2024; portal Gov.Si in OPSI (ročno vodene - Excell)
- ❖ Evidence so pomanjkljive (in slabše pregledne) → ni agregatnih podatkov
- ❖ Letna poročila o prejetih zapisnikih o ogledu nesreče (INZ); več parametrov in agregatni podatki za posamezno sezono; POZOR: **zadnje objavljeno letno poročilo 2020/2021 (!?)**

Evidenca in statistika nesreč na smučiščih (II.)

- **2014/2015–2023-2024** → v povprečju vsako sezono več sto nesreč (zgodile so se na večini smučišč)
 - 2014/2015–2018/2019 → **med 866 in 966**; manj kot v preteklih sezonah (npr. v sezoni 2010/2011 skoraj 1.200)
 - 2019/2020 → **640**; 2020/2021 → **318** (omejitve gibanja in zbiranja ter **začasna prepoved obratovanja** smučišč med epidemijo covida-19)
 - 2022/2023 → **806** nesreč, 2023/2024 → **608** (*ročno štetje)
- **Javno dostopnih agr. podatkov o številu nesreč za zadnjih 5 sezon nismo zasledili (!!)*

Evidenca in statistika nesreč na smučiščih (III.)

- ✓ **Dejavniki** → najpogosteje **povečan obisk smučišč** (šolske počitnice, konci tedna); **spremenljive vremenske razmere** (otoplitev, poledenelost); največ nesreč med 12 in 03
- ✓ **Vzroki** → prednjačita hitrost in pomanjkljivo smučarsko oz. deskarsko znanje
- ✓ **Starostne skupine** → v povpr. največji delež v skupini 11–20 let (SLO državljani 70%+)
- ✓ **Aktivnosti** → občutno več udeležencev se ponesreči med smučarjem kot med deskarjem
- ✓ **Vrste poškodb** → **večina ob padcih poškoduje zgolj sebe**, le **manjši delež nesreč je posledica trka dveh ali več oseb (!)**; najpogostejše **lahke telesne poškodbe** (udarnine in podplutbe – v povpr. okrog 40 % delež); vendar tudi zlomi kosti niso redki (v povprečju okrog 20 %)
 - (Posebno) hude telesne poškodbe → #1 koleno, #2ramena, #3glava, #4goleno, #5 zapestje
 - Tudi nekaj nesreč z motornimi sanmi

Pravna (odškodninska) odgovornost za nesreče na smučišču

- ❖ Obligacijski zakonik (2001) → določbe o povzročitvi škode in OD; sodna praksa (!!)
- Smučanje in deskanje (rekreacijsko) **sama po sebi nista nevarni aktivnosti**, sta pa že v svojem bistvu povezana s tveganjem oz. nevarnostjo (hitrost, nepredvidljivost, vreme ipd.)
- V smislu določb OZ tudi (javno) **smučišče samo po sebi ni nevarna stvar** in tudi **upravljanje smučišča ni nevarna dejavnost** → upravljavec za škodo ni objektivno odgovoren
- Odgovornost oz. KRIVDO za škodo (premoženjsko in nepremoženjsko), **ki izvira iz običajnih tveganj** in jo bodisi utрпи sam bodisi povzroči drugemu, mora PRIMARNO prevzeti tisti, ki se z aktivnostjo ukvarja (tj. smučar ali deskar), **upravljavec smučišča pa je dolžan poskrbeti za opozarjanje in zaščito pred posebnimi (neobičajnimi) nevarnostmi** (z izpolnjevanjem obveznosti po ZSmuč-1)

Pravna (odškodninska) odgovornost za nesreče na smučiščih (II.)

- **Obseg** običajnih nevarnosti, ki jih mora nase prevzeti (rekreacijski) smučar ali deskar → zamejen z **dolžnostmi upravljavca v zvezi z urejanjem oz. pripravo prog** (ZVSmuč-1, pravila stroke, običaji)
- Upravljavec → praviloma odgovarja za opustitev dolžne skrbnosti ali kršitev varnostnih pravil in je lahko podana le njegova **KRIVDNA odškodninska odgovornost** (ne objektivna)

POZOR: Če smučar ali deskar, ki se poškoduje (ali povzroči nesrečo in pri tem poškoduje drugega), upravljavcu očita premalo skrbno ravnanje oz. opustitev dolžnega vzdrževanja reda in varnosti, **nosi dokazno breme** za dokazovanje protipravnega ravnanja upravljavca

- Izbrani primeri iz sodne prakse (I Cp 1192/2007, II Cp 3100/2009, I Cp 1104/2017, II Ips 297/1998, II Ips 446/1999, II Ips 661/2007, II Ips 1023/2008, II Ips 1029/2008, II Ips 1129/2008)

Sklepno (k ukrepom za večjo varnost na SLO smučiščih)

- Investicije v infrastrukturo in posodobitev žičniških naprav (!?)
- Kvalitetn(ejš)a priprava smučarskih in deskarskih prog (!?)
- Okrepitev navzočnosti nadzornikov in policije; strožji nadzor in zvišanje glob za prekrške (!?)
- Zakonska omejitev števila smučarjev in deskarjev (upoštevaje velikost oz. kapaciteto) smučišča (!?)
- Ločitev prog za smučarje in deskarje (!?)
- Obveznost nošenja čelade za vse smučarje in deskarje (!?)
- Obvezno zavarovanje odgovornosti za škodo, ki jo smučar ali deskar povzroči tretjim osebam oz. njihovim stvarjem (npr. ITA) (SLO!?)
- Izboljšanje znanja in bolj samoodgovorno ravnanje smučarjev in deskarjev (!?)